

EGY ÉV A SZŐLŐBEN

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 ft.

Szerkesztő és kiadótulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

Olvasóinkhoz.

Mai számunk ez évben az utolsó előtti, s mivel a 12-ik szám az év végén jelenik meg, elérkezett ideje annak, hogy a jövőre vonatkozó megállapodásunkat t. olvasóinknak elmondjuk.

Kis lapocskánk eddig oly pártolásban részesült, minőt alig reméltünk. Az elismerő, buzdító nyilatkozatok oly számban érkeztek hozzánk, melyek feljogosítottak azzal kecsegtetni magunkat, hogy elfoglalt álláspontunkat helyesen töltöttük be.

Ezen örvendetes körülmény indit bennünket arra, hogy lapunkat a jövő évre is fentartsuk.

Alakjában csekély változás leend. Czime változik. „Egy év a szőlőben“ helyett egyszerűen „A szőlőben“ ezimet veszi fel. Megjelenésében is történik némi változás, amennyiben ápril és május havában, midőn a nagy munkaidő folyik, havonként kétszer fog megjelenni.

Iránya és irálya nem változik.

Előfizetési ára egész évre 2 ft.

Mai számunkból két példányt küldünk azon kérésünkkel, hogy a másodikat alkalmas kezekbe juttatni s minél több előfizetőt szerezni sziveskedjék.

Ha kis lapunk egy évi folyama alatt tetszésüket megnyerte, akkor tessék a jövőjét magukévá teenni, s minél több előfizetőt gyűjteni. Ha nem: ugy felesleges minden szó.

Ha azt méltóztatik kérdezni, mivel fog a jövő évben foglalkozni? arra azzal válaszolunk, hogy az eddigiekkal még csak a területek beállittatásával foglalkoztunk, sőt azt sem meritettük ki, mert a legfontosabb rész, az tudniillik, miként állítsuk hát be szőlőinket: a jövő év első számaira marad addig, mig a szőlőben a tavaszi munkák megérkeznek.

Ezek után következnek a felmerülő munkák s a szőlők kezelése.

Szóval dolgozni fogunk úgy, mint eddig, csak t. olvasóink igazi meleg pártolását kérjük.

Gyöngyös, 1892. november 27-én.

Csomor Kálmán,
szerkesztő-kiadó.

A Jaquez-szőlő.

Mult számunkban az idej szüretet midőn leirtuk, a Jaquez szőlőfajról érdeme szerint nyilatkoztunk. Ezen körülmény sokakat arra birt, hogy ez érdemben kérdést intézzenek hozzánk. Sokakat pedig viszont arra, hogy területük figyelembe vétele nélkül megrendelést tegyenek Jaquez-szőlővesszőre.

Hát hiszen kérem nem az a czéлом volt nékem, hogy soraimmal a Jaquez-vesszőnek reklamot csináljak, s a néhány ezer eladásra szánt Jaquez-vesszőnek vevőt keressek!...

Egész más czéлом volt, az, hogy az elért, engemet is örvendeztető eredményt köztudomásra hozzam, hogy amaz előítéletet, mely a Jaquez-szőlő bora iránt nyilvánult, megszüntessem, s hogy azon meggyőződést juttassam előtérbe, miszerint a Jaquez-szőlő bora, ha a szőlő teljesen beérik: nemesak a kellemetlen róka-iztól ment, de teljesen jó és élvezhető. S hogy azokat, akiknek szőlőjük sziklás, köves, magas hegyoldalokban volt, arra bírjam, miszerint az ojtványok mellőzésével a Jaquezt ültessék! És végre, hogy olvasóimat visszatartsam attól, miszerint bővebb ismeret hiányában a direkttermőkkel kísérletezve a Jaquez-szőlővesszőt lapos helyekre ültessék.

Mert őszintén szólva én nem ajánlom senkinek. Különösen annak, aki munkája után mindennapi kenyeret akar keresni, hogy az ojtványokkal magas, köves, sziklás, kavicsos hegyoldalokra vagy hegyekre menjen addig, míg jobb talajjal rendelkezik.

Nem ajánlom, mert az ojtványok előállítása, bármint szépítsük a dolgot: igen költséges, igen fáradságos. Ha tehát költünk, ne költünk cly, eddig is értéktelen volt területre.

Hiszzen például a mi vidékünkön egy hold ily hegyi szőlőt szép énekszóért s 20—40 frt ráadással akkor is adtak, midőn a boldog világot éltük. Tehát 600—800 frt értékű ojtványt vagy ojtványmunkát ily helyre én a közönséges szőlésznek, — amiből legtöbb van — vinni nem ajánlom.

De mert ennek tudatában sokan az ily hegyi szőlőket a filoxera-vész után elhagyták, azt akarom tehát erősen érvelni, hogy ne hagyják el, ne értéktelenítsék el, hanem az oda éppen alkalmas és beváló Jaquez szőlővesszővel ültessék be; mert ott, ahol a szőlő teljesen beérik, ha

kevesebb is, de igen jó és értékes bort lehet termelni.

Soraimat olvasva, lesznek, akik azon kijelentésemet, hogy a nevezett hegyoldalokra és hegyekre az ojtványok nem valók, nem teszik magukévá, s azt állítják, hogy igen is helye van ott is az ojtványoknak. S miután vannak vidékek, ahol csak kizárólag magas hegyoldalon és hegyeken voltak a régi szőlők, — s miután ezek más területtel nem rendelkeznek s így kényszerülve vannak ott újra telepíteni szőlőjüket, hogy ezek által félre ne értessen, folytatom értekezésemet.

Az elsöre először is kijelentem, hogy alig van valami lehetetlen! Oh igenis lehet ott is ojtvány szőlőket-telepíteni, de ahhoz pénz... pénz... azután ismét csak pénz... s végül kifogyhatlan türeim kell.

De hogy az ott telepített ojtványok jövedelméből magunkfajta szőlősgazda asztalára kenyeret tegyen, az én gyakorlati keserves tapasztalataim után nem bírom elhinni.

Való az: nagypénzzel rendelkező egyéneknek, akiknek megélhetésük nem a 3-, 4-, 8-, 10 hold szőlőre támaszkodik. Ahol ez számításba nem jő, de a követelmény az, hogyha magas árért, de asztalukra finom jó bor jöjjön. Akik a termelt boruknak maguk a legjobb vevők.

Például a visontai hegy déli részén sziklás altalajon Herczeg Auersperg Anna szőlőjében ojtásokkal évek óta tétetik kísérlet s folytattatik a munka pár év óta szakadatlanul sok kiadással, de kevés eredménnyel.

Akik más talajjal nem rendelkeznek, s a hol specziális kiváló finom borok termettek, mint Tokaj vidékén: oda való. Hol a nagy fáradság és költség a bor árában megtalálja számadását, s ahol a talaj, az éghajlat, az oda megválasztott szőlőfaj együttes eredménye rendkívüli borokban nyilvánul.

De más vidékeken a magas hegytetőkre, hegyoldalokba az ojtás nem fizeti ki magát ezt is ismétlem, s ettől nem tágitok, ott azonban az aránylag kevés költséggel járó Jaquez tenyésztés jól kezelve, jól művelve kifizeti magát.

Hogy ezélem méginkább elérjem, annak bebizonyítására, hogy a Jaquezszőlő többször említett területeken jól találja magát a következő gyakorlati példával igazolom.

Előbb említém, hogy a visontai hegy déli részén Gróf Wäszthálené szőlőjében ojtásokkal tétetik kísérlet. Ugyanezen hegy keleti részén az előbbinél magasabban van néhai Gönczy Pál volt államtitkárnak egy tábla 7 éves Jaquez-szőlője. A talaj itt is sziklás, kevés föld felülettel. Igen emelkedett; olyan helyen van, ahol a legjobb időben is csak a szegénysorsu emberek tartottak előbb említett parlag-szőlőket.

Sérteni akarás nélkül mondom, hogy a szőlőtök kezelése sok kívánni valót hagy. A víz elmosta a földjét. A tőkék nyakai magasan kiállanak a földből. A felső gyökerek e szerint majdnem a föld-

szinén süttetnek a nap által. A tökéek nyakán a lombozat súlya alatt ide-oda lóg, karóról szó sincs.

S ime ez a szőlő mint egy oázis a homoktengeren, úgy diszlik az elpusztult és elhagyott füvel, bozóttal benőtt volt szőlők között. Terem minden évben szépen és jó bort; míg az ojtásokkal az előbb mondott helyen csak küzdenek.

De ugyanezen említett Jaquez-tábla mellett, de jóval alatta jobb talajban van az említett hercegnőnek egy nagy tábla alany- és ojtvány szőlője. Egyidejű az előbb említett Jaquezzel. Daczára annak, hogy nagy költséggel kezeltetik: bizony kevés látnivaló tárul az ember szemé elé. S azt hiszem, hogy abból alig láttak más jövedelmet, mint amit a termett vesszők adtak, míg a Jaquez évenként megadta borban rendes jövedelmét.

De tovább kell mennem. Mert ha itt elhagynám, azt hinnék némelyek, hogy hát a Jaqueznek egyedüli alkalmas helye az említett terület.

A Jaquez mindazon helyen, ahol például a kardarka rendszeren és tökéletesen beérni szokott, délnek, keletnek, délkeletnek s legalább délnyugadtnak fekvő hegyoldalokon, dombokon alkalmas. Lapos helyre nem való, mert gyümölcse tökéletesen nem igen érik be.

Nagyon természetes, hogy a jó talaju emelkedett hegyoldal sokkal jobb, alkalmasabb a Jaqueznek is, mint az előbb nevezett köves sziklástalaj. Mert a szőlő itt is jól beérik, mert itt nagyobb mennyiséget terem s fölöttébb jobban kifizeti magát.

Némelyek ellenvetik, hogy a Jaquez apró szemű szőlőt ad.

Ez igaz, de az is igaz, hogy alkalmas talajban a mennyiséget az ügyes metszéssel fokozni lehet éppen úgy, mint a régibb időben fokoztuk a szintén apró szemű és apró fürtű rénusi szőlőt.

Emlékezzünk csak vissza mily apró fürtű és apró szemű gyümölcset adott a rénusi szőlő, mégis mily keresett volt a bora!

Alig volt jobb, értelmesebb gazda, aki ilyent nem ültetett.

Ismét a gyakorlatból szólok. Nekem is volt egy 1000 □-öles rénusi szőlőterületem. Rendszeren 300—350 liter levét szűrtünk róla, mely ha jó volt is, de nem adott elég jövedelmet. Láttam más vidékeken lugos, karika, czomb s egyéb magas művelést; láttam a szép eredményt, és olvastam erről sokat; de hát ami vidékünkön ez szokatlan lévén nagy nehezen határoztam el magamat a szálvesszős lugosos művelésre.

S ime mi lett az eredmény? ahol ezelőtt 300—350 liter bort szűrtem, az új rendszerrel 3 éven át egymásután 1800—1900 liter bort szűrtem, — s talán szüznék most is, ha a filloxera tönkre nem tette volna.

Tehát a Jaquezszőlőt is hasonlóképen kell kezelni, s az eredmény ellen nem lesz kifogás.

De hát hogy ismét félre ne értessem, a Jaquez és minden más szőlőt reá metszeni csak ott szabad, ahol a töke úgy fejlődik, oly erős, hogy a termést kihozva megnevelni képes.

Ennek mérvadója ismét a talaj minősége: Míg a hegyoldalon és emelkedett helyen levő dús talaju jól trágyázott és kezelt szőlő-

töt reá lehet vágni, addig a fönnebb említett hegytetőkön köves oldalokon meg kell elégedni, a rövid metszés eredményével.

Szóval a gazdának, észszel körültekintéssel kell eljárni, s azután az eredmény nem marad el.

A lapos helyen való művelésről nem szólok, mert szerintem a Jaquez-szőlőtőnek ott nincsen helye.

Künn a szőlőben.

Ebben a zimánkos időben is lehet még mindig munkát találni:

Ilyen első sorban az árkok, vermek tisztítása. Meglehet kezdeni a földelést, a trágyázást.

Lehet a hiányzó tőkéket beültetni, sima vagy gyökeres vesszőkkel. Sima vesszőkhez mindenesetre ugynevezett ültetővasat, használjunk a gyökeres vesszők elrakásához gödröket ássunk.

Miután a földnek még gyenge fagya van a gyökeres vesszőket igen alkalmasan lehet foltozni, vagy egész telepen is ültetni!

A Gyökeres vesszővel a foltozás ősszel olcsó és igen előnyös. A hiányzó töke helyéről a felső porhanyós humus dus földet egyik ember félre hányja, s így ha több töke hiányzik a kellő hosszúságban a sorban sekély árkot csinál; utánna jön egy ember ásóval s a kellő helyen — mely a kevés hiánynál szemmértékkel is meglátható — gödröt ás oly mélyen, ahogy kívánjuk 36—40 centiméterre; a harmadik ember a kész gyökeres vesszőt tisztítja és rakja; végre egy negyedik ember pedig fedi. Tehát ilyen foltozásokhoz 4 ember kell, s ekkor a munka halad: Nálam igen-igen nehéz talajban egy nap beraktak 240—260 darab gyökeres vesszőt, 4 ember napszáma 2 frt.

Csakhogy a munkát be kell osztani. Legnagyobb munkája jut az ásósnak; a fedőnek, rakónak kezdetben nincs munkája, azért a munka kezdeténél akár 3 ember dolgozhat kapával és készítheti elő az árkokat, midőn azután az ültető jól előre haladt, egy ember az ásósnak segíthet, ha végtére elég elrakott vessző van, a fedő a munkát megkezdheti.

A fedést egy nap sem szabad elhanyagolni, mert megtörténhetik, hogy éjjeli kemény fagy a munkát beállítja, s az ujonnan ültetett gyökeres vesszőt is megkárosítja. Legjobb annak új otthonában takarva pihenni. De az árkolás és gödrözéssel is úgy kell eljárni, hogy ha esetleg a fagyos idő közbe vág: minden nap bevégzett munkával álljunk szemben. Ezért kell hozzá négy ember.

Az ásós embernek a gödröt úgy kell ásni, hogy a gödör alsó szélé essék a vesszőhöz, s így az előtte levő gödörbe fektetheti, hajlíthatja a gyökeres vesszőt tetszése szerint. De azért is kell a gödörnek a vessző előtt lenni, hogy a teli víz az általam már több ízben nevezett fedés móddal, (gödrözött fedéssel) a víz a töke előtt levő gödörben, a vessző gyökereihez hatoljon. Az odahatolt vízzel a

föld is a tövekhez iszapoltatik s így ki van zárva az, hogy a gyökek körül levegőrohadás, ennek következményeként penészképződés álljon elő.

Én vesszőimet a tőkén gyökereztetem. Ősszel a sikerülteket levágatom, s ha foltoztatok: a nevezett árokba, gödörbe nem egyenesen, de fektetve ültetem; tövét porhanyós földdel körülhányatom, s így fedetem be. Persze ezen fedés alkalmával a szőlők egész sorait fedetem.

Még a múlt héten ezzel dolgoztak munkásaim.

A föld fordítását is meg lehet kezdeni. Aki korán fordíttat: tavaszon biztosan ültethet. Tehát aki fordítani akar, azonnal kezdesse meg, ne késsék vele.

Fordíttatni szoktak különböző mélységig. Két láb teljesen elégséges, mely leszálhat 18 hüvelykig azaz 48 cm-ig.

Több oldalról tettek kérdést, hogy lehet-e még ültetni? Oh igen simavesszőt ültetni lehet addig mindig, még a munkások kibírják s a föld nem fagyott meg azaz míg porhanyós földet lehet találni, mely a szőlővessző melletti ür betöltésére szükséges. Ha ez is elfagyott, vagy sok eső miatt sárrá vált: ültetni nem lehet.

Gyökeres vesszőt ültetni lehet addig, míg a föld kapával bátran dolgozható, míg rendelkezünk elég jó porhanyós földel, melylyel a töke töveit behinthetjük.

Gyökeres vesszőt legalkalmasabb árkokba ültetni. Ez esetben a gyökereit csak egy kissé vágjuk vissza; s a tél folyama alatt a fel-fogott víz a gyökeret beiszapolja.

Gyökeres vesszőt takarékoságból szoktak vas után is ültetni. De sokkal jobb árokba ültetni.

Ez okból én ott, hol ősszel ültetek gyökeres vesszőt, nem fordíttatok.

A filloxerairtásról.

Zimányi Alajos bpesti kir. közjegyző ur, lapunk t. barátja s jeles szőlész, régóta foglalkozik azon eszmével, miként lehetne a filloxerát kiirtani, s ezzel egyidejűleg miként lehetne a régi fajszőlőinket fentartani.

Gépezetét a minisztériumnál is bemutatta; bemutatta a Gyöngyösön rendezett szőlészeti kiállításon is. Tett vele kísérleteket, most felkereste lapunkat, hogy nézeteinek e téren elmondására tért nyitnánk. Tekintettel, hogy Zimányi ur kísérleteit nem egyéni spekuláció haszonlesésből pénzszerzésből, de mint önzetlen úri emberhez illik, a közjó iránti meleg érdeklődésből teszi; tekintettel, hogy nem fel-talált szereket akar reklammal értékesíteni, de nézeteit egész nyíltan bátran bocsájtja a nyilvánosság elé, s mivel tiszteletünk úri személye iránt nagy, készséggel adunk tért ezikkének, fentartván, hogy annak bevégezése után leszünk bátrak nézetünket mi is elmondani.

A cikk a következőképen szól:

„Egy év a szőlőben“ című havi folyóiratot mindig figyelemmel olvasom, mert valamint ezen gonddal és figyelemmel szerkesztett folyóiratból, úgy más különböző helyeken tett megfigyelésem és helyszini szemlélődésem utján nyert tapasztalataimból is keresem a módot, keresem a meggyőződést ahhoz, hogy tönkre jutott szőlő-gazdászatunkat a régi virágzó állapotba mi módon állithatnánk vissza.

Annál inkább érdekemben van ezt nyomozni, tanulmányozni, mert a filloxera elleni védekezés körül — amint erről szerkesztő úrnak és másoknak is tudomása van — különböző kísérleteket tettem és tölem mintegy várják, hogy mutassak eredményt.

A filloxera első fellépésének ideje óta számlálhatlan védekezési kísérlet alkalmaztatott mindenfelé, de azok legnagyobb része szót sem érdemel. — Azok közül némelyik valamely sikert még is mutatott és így némelyike különböző időben divatba jött és egyesek úgy, mint államok arra nagy összegeket költöttek. — Ilyenek a megtámadott szőlők kiirtása abból a célból, hogy a többiek megmentessenek, — továbbá a szénkénegezés, a vízzel való elöntés és még néhány mód. Azonban ezek mindegyikénél csakhamar beállott ama meggyőződés, hogy ezen módokkal nem lehet a szőlő-gazdászatnak országos rekonstrukcióját elérni.

Jelenleg az amerikai fajokkal való művelés van divatban, ennek költséges időszakát éljük. Az „Egy év a szőlőben“ című folyóirat legutóbbi 10-ik számában szinte az amerikai szőlővessző van feltüntetve, mint olyan, amely a szőlők országos helyreállításának nagy problémájában mint kizárólagos mód vezethet sikerre és minden más mód lehetetlennek van feltüntetve.

Kétségtelen, hogy az említett cikkben számos fontos és meggyőző ok és körülmény, — valamint az eredményt tekintve számos biztató jelenség van felhozva az amerikai fajokkal való művelés javára, — úgy, hogy annak első elmondásánál szívünkben kívánjuk is, hogy adná Isten, miként ez immár hozná meg az ohajtott sikert egész teljességében, és ne kellene ennél is csalódnai és ismét hosszas időt és költséget igénylő más kísérletek útjára térni.

És mégis mindezek mellett nem nyerhettem teljes megnyugvást és meggyőződést eme művelési mód teljes és végleges sikeréről, döntő hatásáról; — mert még mindig sok jelenség — mint kísértet létezik, melyek az amerikai fajokkal való művelés végleges, állandó és országos sikere iránti bizodalmat rontják és tönkre teszik, hacsak

eme jelenségek káros befolyása a további tapasztalatok adatai által el nem hárittatnak.

A szőlő-gazdasátnak a közjólétre való befolyása iránti tekintetből, tehát üdvös lesz, ha erre vonatkozólag az ellentétes okok, körülmények és vélekedések ugyanezen szaklapban tárgyaltnak.

Első kétség az amerikai fajok állandó sikere ellenében az, hogy az amerikai szőlő gyökerei a filloxerától nem mentesek; sőt a mindenfelé való tapasztalás mutatja, hogy nagyon is el vannak lepve ezen féreg által, úgy, hogy soknál utat tör magának az a gondolat, hogy az amerikai szőlő gyökerei a filloxerának hathatós tenyésztői és valószínűnek tartják, hogy éppen az amerikai szőlővel hozatott be a filloxera.

Sokan akkép vélekednek, hogy habár az amerikai szőlővessző a fajok és talaj különbözősége szerint kisebb vagy nagyobb mértékben ellenáll a filloxerának, de az ellenálló erő csak ideiglenes lehet, mert ha a szőlőtöke tövén annyira szaporodik a filloxera amint tapasztalni kell: akkor annak nagysokasága, mely máshol nem talál táplálékot, előbb-utóbb egész erővel megtámadja a legellenállóbb gyökeret is, — mert annyi bizonyos, hogy ott, ahol oly nagymértékben tenyészni képes, ott jó tápláléka is van és így, ha a szőlőgyökér egy időre ellenáll is a pusztításnak, de midőn a szaporodó sokaság az éltető nedvet a gyökerektől mindinkább elszívja: — e nedvek hiánya bekövetkeztével be kell következni a gyökér pusztulásának.

Igaz-e, helyes-e ezen vélekedés, azt a jövő nemsokára megmutatja; de annyi bizonyos, hogy e kétség Damokles kardjaként függ felettünk és nagyban rontja az amerikai fajokkal való művelés állandó s végleges sikere iránti hitet és bizodalmat.

Második csüggesztő körülmény az, hogy az amerikai fajokkal való művelés annyi költséggel, annyi munkával jár és a fajok megválasztása, a talaj minősége, az ojtási műveletek különbözősége és sok oldalúság annyi complicációt okoz, hogy mind e hátrányokat a szőlőművesek legnagyobb része az országban nem győzi meg, — azt fel sem fogja és egyáltalában nem is követheti — attól tehát idegen maradt, iránta ellenszenvvel viseltetik. — Ezt nem kell magyarázni, mert közvetlenül látjuk és tapasztaljuk. Nem várhatjuk tehát, hogy ezen művelési mód néhány vagyonos, erélyes és szakismerettel bíró egyénen kívül az országban mindenki által követtetni fog, — nem várhatjuk, hogy ezen művelési mód az ország szőlőgazdaságának teljes helyreállítására alkalmassá váljék.

Harmadik ok a kétség fokozására az, hogy az amerikai fajok túl bőséges buja vegetációja a peronosporát — amit eddig Magyarországon soha sem ismertek — állandósítja és ezen új bajt kiterjeszti egyéb szőlő-fajokra is. — Igaz, hogy a peronospora ellen meg van a védekezési mód, — de ez már maga is egy teher a szőlő művelésénél és így alkalmas arra, hogy az amerikai fajokkal való műveléstől az érdekeltek méginkább idegenkedjenek.

Van még egy figyelemre méltó körülmény, mely az amerikai fajokkal való művelés állandó sikere iránti kétséget méginkább fokozni kezdi.

Felmerültek ugyanis esetek, hogy amerikai alanyba ojtott és néhány év óta kitünő fejlődésnek indult vesszők minden igazolható ok nélkül gyengülni, sorvadni és összeaszni kezdenek és az alanytól mintegy elválnak.

Erre nézve meg kell jegyezni, hogy ezen körülményről nem közvetlen szemléletből van tudomásom, hanem éppen azon hivatalos körben jutott értesemre, ahol a szőlő-gazdászat és az amerikai vesszőkkel való művelés eredménye országszerte figyelemmel kísérik és hivatalos tanulmányozás tárgyát képezi, és hová az ország minden vidékéről a tudósítások beérkeznek. — Minthogy ebbeli tapasztalat közvetlen oka behatóbb vizsgálatot igényel és még annak természete és a szőlő-gazdászatra való káros kihatása meg nem állapított: ennél fogva ezen körülményből a veszedelem még határozott alakban nem constatálható, de az eset már felmerült és alkalmas a kétség fokozására. (Vége következik.)

Levelezés.

D. T. úrnak.

Kivánta ön, hogy nézetemet mondjam el az ön szőlőtelepére. Kivánta, hogy őszinte legyek. Beleegyezett miszerint nézetemet lapunk terén tehetem.

Legyen úgy mint ön akarja. Én mindenben kívánsága szerint járok el s olvasóink iránti figyelemből csak annyit jegyzek meg, hogy lapunk terén azért közlöm válaszomat, mert lehetnek számosan akik saját eljárásukra alkalmat találnak benne.

Önök szőlőföldje éjszakkeletnek fekszik. Felsőrésze fensik, felén alul meredek s hirtelen völgybe szakad, szemben vele paralel emelkedések, részben nyugatnak fekvő földek vannak.

A talaj kötött barna márgás, vas által részben veresre festve;

mint észleltem mészmentes: így az amerikai vesszők ültetésére igen alkalmas.

Fekvésére nézve az a megjegyzésem, hogy a völgybe vonuló hirtelen emelkedett rész, annál inkább a völgyben levő humus dus sik: az amerikai vessző ültetésére egyáltalában nem alkalmas. Nem alkalmas azért, mert a tavaszi zöld fagyoknak nagyon ki van téve. Tudvalevőleg a tavaszi fagyok leginkább a völgyekben tesznek kárt. Mivel pedig az amerikai vessző mintegy 14 nappal előbb kel életre mint az európai vessző, nagyon természetesen a fagynak is jobban van kitéve.

A gazdának először is arra kell figyelni, hogy az amerikai szőlő-vesszőt előbb említett tulajdonságánál fogva fagymentes helyre ültesse.

Nem alkalmas a völgybe s az abból hirtelen kiemelkedő részbe amerikai vesszőt ültetni azért sem, mert az esetleges ojtványok: az ott uralkodó enyhébb légáramlat, a termés dűsségénél fogva soha be nem érnek.

De különösen nem szabad a völgyekbe vagy nap által kevésbé járt helyre ültetni Jaquez, Herbemont, Othello direkttermőket, mivel ott ezek éppen soha be nem érnek.

Éretlen Japuez, Herbemont vagy Othello szőlő levétől ments meg uram minket!

De nem alkalmas ojtványoskoláknak sem, mert megtörténhetik, hogy a már megeredt kihajtott ojtványokat egy Urbán napi fagy tönkre teszi.

A rendes időben kirakott ojtványok már május hóban szépen hajtanak. Ha egy olyan időjárás jö mint volt 1866-ban, május 21.—23-án, akkor az ilyen völgyben levő ojtvány életének beharangoztak, de kisebb fagyoknál is. Az emelkedett helyen él, a völgyben fagy.

De az ily szoros völgyek nem alkalmasak azért sem, mert a nedvességet állandóan megtartják és amint szükséges a nedvesség az ojtványnak, a folytonos s túlnedvesség éppen olyan káros.

Nem alkalmas azért sem, mert a nemes gally hajtásai nehezebben érnek be, holott a hajtások teljes beérése egyik biztosítéka a sikernek.

Nem alkalmas alanyfajok vagy öntermők oskolájának sem, részint az eshető fagy, részint a vessző hajtásai be nem érés miatt.

Bármily regényes fekvésű legyen is a völgy, amerikai szőlőnek ott nincs helye.

Területe egynegyed részével kezdődik az emelkedés s a fensik midinkább terül.

Itt kell az amerikai szőlőt ültetni. Itt van igazi helye! E helyen találja jól magát, pláne önnél, ahol a talaj is megvan pompásan fordítva.

Százakat, ezreket költött s nincs eredménye? Szomorú ez, és való. Csakhogy ne feledje el, hogy ön eme nagy kiadásokat akkor tette nagyban, mikor minden szakközeg másként beszélt, s a pro és

contra tanácsok arra birták önt, hogy saját elméletét vigye keresztül.

Ha kisebbben tett volna kísérletet, kevesebbet vesztett volna; ezrekkel kezdett azért vesztett ezreket. S dicsérendő önben, hogy még most is áll, most sem tágit. Részemről megvagyok győződve: fáradtságát siker koronázza.

Mielőtt telepének részleteire mondanám el nézeteimet, bocsánat, eljárását bírálom és kijelentem, hogy helytelenitem eljárását, midőn most, mikor már a sikerhez vezető utat eléggé ösmerjük, midőn ezer holdakra menő sikerült ojtványok láthatók, ön még most is kísérletez.

Láttam nagy gondal megszámozva jelölve a kézben-ojtás különböző nemeit. Spekulál, kísérletez s kérdem: van-e annak értelme? Passzió lehet benne, de jövedelemre nincs kilátás.

Hiszen kérem manapság a kézben ojtás helyes eljárása megvan találva. S ha a viszonyok, a körülmények nem rendkívüliek: az eredmény mindig kielégítő.

A jó munkánál 40—50%-töli biztos. Hát hova kell ennél jobb eredmény? Avagy kérdem; a kertészek által eszközölt fás-ojtások teljesen sikerülnek-e? Nekünk van egy 10 holdas gyümölcsösünk. Ebben egy kiváló szakegyénünk kertészünk az 1890. évben ojtott egytáblába 1000 drb facsemetét, s alig eredt meg 3—400!...

A gyümölcsfák ojtása pedig nem új keletű; nem évtizedek, hanem századok óta foglalkoznak vele nagyban és mégis: ott is sokrad el.

Megkell barátkozni, azzal, hogy a szőlőojtásnál sem megy másként. S ha egyszer ezzel megbarátkoztunk s tudjuk, hogy két egymáshoz kötött holt vesszőtől mit várhatunk: akkor nem fogunk experimentálni. Nem fogunk kísérletezni, hanem haladunk az ösmert uton

Első tanácsom tehát: tessék az eddigi vívmányt elfogadni s azon az uton haladni. S a helyett, hogy összegeket ad ki a kísérletekre, tessék egyenszen az eddigi alkalmasnak bizonyult eljáráshoz fogni. Meglesz kimélve a felesleges kiadás, meglesz mentve az idő, mely azt hiszem önnél, korát tekintve, az előbbinél drágább.

Amint láttam kísérletezést a kézben eszközlött fásojtásoknál, hasonlóan tapasztaltam a zöldojtásnál.

Láttam, hogy ön az elfogadott bütyökojtás helyett az ízületben ojtott.

Kérdem miért? Ujat akart feltalálni? Hiszen önnek mint tudományos férfinak tudni kell, hogy a bütyökben eszközlött ojtás jobb az ízület-ojtásnál.

Az ország különböző részében eszközlött zöldojtások eredményeiről tudom, hogy már olvasott. Olvasott pedig igen szép eredményeket.

Tehát ezen a téren sincsen szükség a kísérletezésre.

Tessék a zöldojtást, mint általában készítették bütyökbe ojtani.

Nagy hiba az is, hogy önnek telepén a fű a dudva erősen tel-
nőtt. A siker előmozdítására szolgál a gyakori kapálás és porhanyi-
tás. Tehát ezt nem szabad a teleptől megtagadni.

Telepének felső részén ahol a legpompásabb szőlőtelep állitható,
ön luczernát termel!... Hát kérem tessék a luczernát a
völgybe vinni s a pompás fekvésű fensíkot szőlőszetre használni;
Hiszen ezt az Isten is arra teremtette.

Én azt hiszem, legokosabban cselekszik, ha ezen területet jó,
egészséges, czeruza vastagságu ripáriával tavasszal vas után 1-20
cm. távolságra beülteti.

Az ültetést kiváló gondban részesíti, s 1894. évi tavaszon az
egészet ékojtással beoajtja. Ami megered, kész töke lesz; ami meg
nem ered az kihajt s a nyár elején zölden beoajtható. Ami pedig
üresen marad, arra egyidejűleg a jövő év tavaszán tessék fásajtá-
sokat kézben eszközölni, s a jövő év őszén árokba ültetve kifoltozni.

Én a területet úgy osztanám be, hogy a legemelkedettebb
helyre Jaquezt ültetnék, s a többit ripáriával raknám be.

Persze azon kérdést veti fel ön: a ripária melyik fajával ül-
tessen? Én e tekintetben azt tartom mérvadóknak, amelyek jól diszlik;
mert amelyek jól diszlik, az alanynak is alkalmas. Mivel pedig a
jó talajban a ripária változványai jól diszlenek olyan talajba, mint
az öné, bármelyik használható.

Egyesek azt mondják a portális legjobban diszlik. Hát kérem
Gyöngyösön a város s szövetkezetünk telepén mind diszlik. Pél-lául
a szörös ripária épen úgy diszlik, mint a sima; a szolonis mint a viala
vagy portális s így legjobb akaratom mellett sem tarthatok azokkal,
akik a fajok különlegességét írják elé.

Igaz, hogy jobban nézne ki talán, ha mind erősebb portális
volna, de hát kérem azt híresnek mondják, drágán adják!

Akinek magának van már tiszta telepe, az persze a portálishoz
forduljon, de mikor még ma a világkereskedelemben csak vegyes
ripáriát birunk, nagyon lelkiismeretes drága tanácsokat adni.

Ezek ez idő szerint az én nézeteim.

Kérdések és feleletek.

7. Kérdés: Azon kérdéssel járulok t. szerkesztő úrhoz, helyesen
cselekszem-e, ha a télen fordított földemet, melyben ez évben répa
volt jól meg trágyáztatom s ősszel szőlővesszővel beültetem.

Válasz: Hát kérem a földet trágyáztatni sohasem káros. Csak-
hogy az a kérdés: a trágya célszerűen és hasznosan mikor és ho-
gyan használható fel? Erre nézve a következő a nézetünk.

A fordított földet első esetleg még a második évben is trágyázni
nem szükséges, mert a fordítás által, a föld termő, megmunkált éle-
nyitett része kerülván alólra, tekintve a fordítás által beállott föld
lazasságát, abban az ültetvény trágya nélkül is eléggé diszlik.

A harmadik évben azonban ott is elkel a trágya, de akkor sem úgy mint ön akarja, hogy a föld megboritassék; mert az ilyen felül eszközlendő trágyszás csak pazarlás.

A régi művelés mellett a szőlőket felülről is trágyszáztuk és pedig azért, mert a szőlősorok között levő területet, ugynevezett ormos részt, bab, burgonya s egyéb zöldség termelésére felhasználtuk.

Noha bár a sorok és töketávolságok szélesebbek, ezen melléktermékeket ezután már nem termelhetünk azon egyszerű oknál fogva, mivel a lombos szőlőtő között mi sem diszlik; legfőlebb az első, esetleg második esztendőben leginkább pedig addig, míg a tökesorok hézagok: lehet valamit termelni, később nem. Azért a felültrágyszásra nincsen szükség.

A trágyszást most akként eszközljük, hogy a tőkénél körül egy szakajtó nagyságú gödröt ásunk, s az érett trágyszát, mondom az érett trágyszát, ebbe helyezük s földdel beborítjuk.

Azért tehát most ne tessék fordított földjét felülről trágyszátatni, hanem ha szalmás a trágysz, tessék négyszögbe összerakni, s földdel betakarni, s egy vagy két év múlva, midőn teljesen összeesik porrá lesz, lehet vele a mondott módon a tökéket trágyszálni. Ha pedig egészen érett, czélszerű lesz másfelé elhasználni, s gondoskodni, hogy 1—2 év múlva a mondott czélra kellő trágyszával rendelkezék.

8. Kérdés: Lehet-e ősszel ripáriát sikeresen ültetni? **S. G.**

Válasz: Lapunk mult számában erre vonatkozó nézetünk nyilvánítását, „Mikor ültessük a szőlő vesszőt“ czim alatt megtalálja.

9. Kérdés. Szőlőm délnek fekvő magaslaton van. Talaja mészhomokkal keverve, kérdem, milyen faj amerikai vesszőt ültessen ezen területre, mert a ripária, melyet 1889. évben ültettem egyáltalában nem akar diszteni. **Cs. S.**

Válasz. A meszes talaj, mint általában a szakfériak és szakmunkák is hirdetik, de én is tapasztaltam, az amerikai szőlők kultiválására nem alkalmas. Egyik ajánlja a rupestrist, a másik a szoloniszt, én pedig azt ajánlom, ha a ripária nem diszlik, mert a gyakorlat is mondja: ne tessék nagyban egyik faj ültetésével sem tenni kísérletet. Mert 3—4 év múlva ismét csalódhat. De tessék néhány szállal próbát tenni, és pedig hát a rupestriszszel, a szoloniszszel esetleg a Jaquezzel és Jork-Madeirával. Ha valamelyik beválik, azzal tessék folytatni azután nagyobbban. Mert az ilyen esetre könnyű tanácsolni, de a csalódás terheit viselni nagyon nehéz.

10. Kérdés. Az idej zöldajtásokkal most az ősz elérkeztével mit tegyek? **P. A.**

Azokat, melyek ott helyben szükségesek, tessék helyben és pedig mielőtt a fagy beállna elbujtatni, a feleslegeseket, pedig szintén a tőn hagyni, de a sorok oromjába buktatni azért, hogy ott a jövő évben megerősödjék, s akkor mint megerősödött kész gyökereket otványt bátrabban lehet elvinni, s vele nagyobb eredmény éretik el, mint ha most ősszel a töről lemetszük, s

a nem eléggé erős forradásu gyenge és sima vesszöt télen át vagy elvermeljük, vagy állandó helyére kiültetjük.

Lehet levágni is, lehet télre elvermelni is, lehet állandó helyére ültetni is, de ha igazi helyes munkát akarunk, akkor addig, míg teljesen meg nem erősödik, meg nem gyökeresedik elvinni nem ajánlatos.

Igaz, hogy némelyek türelmetlenek, s azt szeretnék, ha már jövőre teremne is; de hát ha rendet akarunk és alapos munkát, meg kell adni a módját, mint a kállaiak a táncznak.

Különfélék.

A mai számunkból tisztelt előfizetőinknek két-két példányt küldünk azon kéréssel, méltóztassék az egyiket alkalmas kézbe juttatni s oda hatni, hogy előfizetőink száma szaporodjék. Igen szívesen vennénk, ha egy levelezőlapon kegyeskednék értesíteni: ki részére lett a lap általadva, avagy, hogy kik részére küldjünk mutatószámot. Csak is ily szíves közreműködéssel érhetjük el, hogy fáradságunk némi elismerésben részesül, mely viszont a lap fejlődését vonja maga után.

Olcsó kitünő vessző. Homok telepen van egy birtokosnak hatvan hold 7—8 éves szőlője, melynek vesszejei kiválóan jó fajták. Különösen a kadarkák az úgy nevezett 3 maguak. Ezen úr eleinte vesszeiért magasabb árat kért, most azonban miután rengeteg mennyisége van, nagyobb bevásárlásoknál kedvező árt szab. A vesszők következő fajok: Nemes kadarka 3 magu; — Carbenet; Nagy Burgundi; Olasz Rizling; Mézes fejr és Rajnai Rizling. Akik tehát venni akarnak tessék hozzánk fordulni. A vessző minőségeért mi szavatolunk; mert a telepet ösmerjük.

A szüret 1891-ben. Az országos statisztikai hivatal adatai szerint Magyarországon a múlt évben termett 1,395.612 hektoliter mustbor s ebből készült 1.256,061 hektoliter új bor; eladásra került a szüretkor 467,572 hektoliter mustbor, szőlő pedig 2.500,519 kilogramm. A must ára volt: országos átlagban 16.02 frt, az új boré 20.21 frt, az óboré 27.15 frt, a csemege-boré 46.70 frt és az aszúé 101.66 frt; a szőlő kilogrammja 16 krajczáron kelt. A bor értéke 24.56 millió frt volt, a szőlőé 358.030 frt és így az összes termés: bor és szőlő értéke 24.92 millió forint volt.

Franciaország borkereskedelme. 1882—1892-ig terjedő tíz év alatt a francziák évenként átlag 250 millió frankért adtak el bort, ellenben átlag évenként 396 millió frankért importáltak. A mérleg tehát még kedvezőtlen, de a szőlők rekonstituálása nagy előmenetelt tett.

Hirdetések.

A Gyöngyös-Visontai Szőlészeti-Társaság elhatározta, hogy a jövő évben, alkalmas időben nemcsak maga területén kezelendő angolpárosításokat készített; de egyes megrendeléseket a következőképen is teljesít.

1. A társaság adja a válogatott alany sima vesszőket, adja a nemes gallyat, a parafát s azt beajtva, a kiszikkadástól megóvándó, agyaghabarcsba mártva, homok és moha közé pakolva, a megrendelőnek alkalmas időben elküldi. Ezért csemegefajokból 40 frtért, borszőlőből 35 frtért.

2. Elfogadja, ha megrendelő küld nemes gallyat. Ez esetben ezre 3 frttal olcsóbb. Azonban a nemes vesszők a nagyobb hidegek beállta előtt küldendők, mely a társaság által egész télen át gondoztatik.

Elfogad, ha a megrendelő küld alanyt és nemes gallyat. Ez esetben a munkadíj parafa és hozzávaló 20 frtba számítatik, ugyanaz egyszerűen raffiával kötve ezre 15 frt.

Akik vagy kényelmi tekintetből, vagy munkáskéz hiányból akár gyakorlatlanságból a tavaszi ojtás munkálatával maguk foglalkozni nem akarnak, a Gyöngyös-Visontai Szőlészeti-Társaság ezen határozatát a mondott feltételek mellett igénybe vehetik.

Akik az ideai eredményről meggyőződni akarnak, azt Gyöngyösön a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület kertjében megtekinthetik, ahol vannak táblák és sorok, ahol 100 ojtványból 70% felül megfakadt.

Legkevesebb megrendelés 500 szál lehet.

Ezeken kívül elad következő vesszőket:

Sima vesszők:

Vegyes ripária első osztály, ojtás alá alkalmas, ezre	20 frt
másodosztály, ültetés alá alkalmas, ezre	7 frt
harmadosztály, oskolázásra alkalmas ezre	5 frt
Portalis , első osztály, ezre	25 frt
másodosztály, ezre	15 frt
Viala , első osztály, ojtásra alkalmas, ezre	25 frt
másodosztály, ültetésre alkalmas, ezre	12 frt
harmadosztály, oskolázásra alkalmas ezre	8 frt
Othello , első osztály, ezre	20 frt
Othello , másodosztály, ezre	12 frt

Gyökerez vesszők:

Vegyes ripária , ezre	30 frt
----------------------------------------	--------

Ojtványok:

Fás ojtványok: kadarka, olasz rizling, tramini, chasselas fajok, ezre	150 frt
----------------------------------------------------------------------------------------	---------

A megrendelésnél 25%-töli előre küldendő.

A csomagolásnál ezerért nagyobb megrendelésnél 50 krajczár számítatik; kisebbnél a kész kiadás.

Megrendelések a következő czim alatt teendők:

Gyöngyös-Visontai Szőlészeti-Társaság Gyöngyösön (Hevesmegye).

Szőlővessző nemesítése czéljából a szőlőajtásra alkalmas furott és hasított, valamint minden másnemű **dugaszok** a legolcsóbb áron kaphatók:

Hendrickson és Nairz dugaszgyár

TRIESZTBEN.

A **dugaszok** ára előnyösebb a francia gyártmánynyal párhuzamba állítva; mert a vitelbér csekélyebb, a beviteli vám díj elmarad; s ama kényelem, hogy a nálunk megrendelt dugók 3 nap alatt megküldetnek, meg hozzá a levelezési nyelv magyar.

1—6

Eladó vesszők.

Dr. Tenner Pál ügyvéd ur Aradon elad:

40000	darab	Jaquez	sima vesszőt,
5000	"	Herbemont	sima vesszőt,
30000	"	Mustos fehér	vesszőt,
10000	"	Olasz rizling	vesszőt,
10000	"	gyökeres ripáriát.	

Sátori Miksa és Mór

Budapest, IX., Dandár-utca 25. szám.

Magas százaléku koncentrált

kitünő

szőlőtrágya-

különlegesség,

Rajnavidéken meglepő eredménnyel kipróbáltatott.

Kizárólagos elárulási helye nálunk.

Thomassalak,

kénsavas kali

és

szarvlisztből

álló vegyülék szintén igen hathatós szőlőtrágyának bizonyult.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk. 1—2

Nyomatott Herzog Ernő Ármin könyvnyomdájában Gyöngyösön.